

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Caroli Scribani E Societate Iesv Medicvs Religiosvs De Animorvm Morbis Et Cvrationibvs

Scribanius, Carolus

Antverpiæ, 1618

VI. Obedientia è solo metu profecta.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46194](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46194)

imperii sese animare, spe maximè futurorum: sæcularium etiam exemplo, qui in Principum obsequiis, militari disciplina, ac in omni republica, in grauissimis rebus maiorum imperiis parère coguntur.

In omni re Superiori proponenda, duo præmittere, orationem & resignationem.

A facilioribus inchoandum, aliquando etiam in non noxiis aliqua concedenda: ad ardua dein descendendum, mora tamen aliqua interiecta.

Per familiares etiam aliquando monendo, maximè aliorum exemplis, qui maiores ætate, eruditione, gratia, paratos promptosque se exhibent, omnem felicitatem in vna obedientia ponentes.

CAPVT VI.

Obedientia è solo metu profecta.

Seruilis omnino ingenij obediētia, que non vltra metum progreditur: si clam futura putat, imperata negliget; si pœnarum effugium sperat, etiam contemnet. nihil proinde magnum ab hoc sperari potest; quale ferè ab animo bene composito, & affectu, aut in rem ipsam, aut in

imperantem proficisci consuevit : amor namque ardensque desiderium potentissima incitamenta ad magna sunt, quibus tanquam validis arietibus, quaecunque aduersantia propugnacula non magno negotio propulsantur ac deuerruntur. audet enim, qui amat, & leuia arbitratu quaecunque amore suo minora sunt : qui metuit, etiam viribus suis inferiora perhorrescit. omnia enim metitur metu, ut ille prior amore: qui cum rebus maior sit, non mirum ad ardua, ut ad leuia, prosilire: cumque metus in aliis rebus etiam leuioribus maior sit, nihil mirandum si ad illa non extendat manum. desperatio enim quaedam felicioris euentus, fortunatiorisque consecutionis metu impellente mentem possedit: hinc angusti illi exsurgunt animi, tremorque ac timor, & diffidentia timoris comes. quare frustra ab hoc peccatore, viro ac caelo dignas, victurique ac in posteritatem abituri nominis cogitationes expectabis.

Idem in obedientia è solo humano metu nata reperies; aut enim vniuersum quod operatur opus, negligit, aut sine anima aut mente precepta exequitur, aut languet ac quasi congelidata friget, plurimumque de sperato calore amittit. succedit

cedit pallor ac quædam operû ægritudo, nec valetudinē sperare possumus nisi feruilem hunc metum, potenti quodam amoris medicamine tanquam purgantibus minuat ac pellat.

Alienationes exinde animorum exurgere necessum est, quæ in odia paulatim excrescunt, in murmurationes, detractio-nes, aliaque his affinia vitia. nam vbi solus metus inferiores continet, displicentia nascitur imperantis, cum imperata displiceant, è qua proclive est recensita vitia, aliaque his similia tanquam laxatis habenis decurrere: quem enim solus continet metus, is si hunc excutere potest, fertur in imperantem, nec parcat, vbi cunque vulneribus locum reperit, perpetuaque in statione est. hinc aperto si quando datur Marte; inde, vt plurimum fieri consuevit, ex insidiis imperantem petit, omnem euertendi illum occasionem captans.

Quid? quod animus è metu obsequentis in perpetua quadam amaritudine versetur, semper inuoluntarius, suspicionibus & amulationibus plenus, nusquam nisi in oblocutionibus apertus & candidus, semper tectus & simulatus, & consiliorum suorum occultator, mœroribus verò tantaque melancholia tam validè oppressus, vt

N

ferè

ferè non nisi cum morte, aut loci Superioris mutatione dolorem ponat.

Neque latere externos hæc res potest, qui aut ab imperatarum rerum tarda & tepenti executione, aut à verbo per imprudentiam elapso, mali huius magnitudinè perfacilè cognoscunt: quod dum fit, nihil promptius esse potest, quàm ut vel in inuidiã vocetur Superior, ut in imperando durior & imprudentior, vel inferior suspicionem apud alios incurrat alienioris à Superiore animi.

Politici deinde ex hoc metu exurgunt in inferiore spiritus, plenaque simulationibus sunt omnia. obsequentiam parendique studium factis exprimit, mente aliud voluit: ut rebus cogitata non respódeant, atque hinc consilia exurgunt varijs artibus tecta, dolisque fraudibusque plena, & cum mentem Superiori obsequentem, & imperiorum amantem opera præ se ferant, animus odio natat, & sub exteriori obedientiæ spongia, tanquam sub amplexu Ioab ferrum latet, aut sub osculo Iudæ vincula & catenæ.

Et ignauissimorum hæc ferè signa animorum sunt, qui cum de virtute desperent, ex insidiis hostem petunt, solis fraudibus fortes, reliqua socordes. Generosus

animus aperta ingreditur via, antè in mortem ruiturus, quàm femineis his armis vulturus. certè nõ nisi seruilis ingenij, & ignavissimi cuiusdam pectoris est, solo metu ad obsequendum impelli, testatissimumque signum nihil in tali religiosi affectus latere. imò manifesta signa hæc sunt spuria vocationis diuinæ. quæ si germana legitimaque esset, ab amore nasceretur, omni seruili metu depulso.

Neque hic animus cælo dignus est, qui solis minis, grauioribus ac rioribusque monitis, verberibusque in officio contineri potest. cælo filij inscribuntur, & hæreditario quodam iure possessionem illius ad eunt; excluduntur quibus præter seruile ingenium, nihil amoris ingenitum est, nihil filialis parentiæ & venerationis. amare debet quisquis amoris præmia sperat. nulla verò cælo quàm amoris dantur; quo solo præmia metiri & erogare solet Deus.

Remedia.

Magna parte à Superiore petenda sunt, qui si paternum in suos affectum induat, rebusque non nudis verbis illum ostendat, non magno negotio suorum in se affectum trahet. Neque difficile

erit amare imperata, cùm qui imperat, amatur, vbi paternum Superiorum pectus fenserint; maximè cùm monita & imperata à paterno candore nata viderint.

Seria frequensque cogitatio imperantis in Superiore Dei, plurimùm in hac re potest. qui enim vicariam in illo Domini potestatem intuetur, non tepidè ad imperata exequèda descendet; maximè si Sanctorum virorum exemplis, in omni Superioris imperio, cælo imperia nata cogita-uerit. quis enim non alacer obtemperet imperanti Deo? In omni ergo imperio si Dei imperia consideraerimus, quis non pulso frigore ac languore lætus aduolabit ad præceptorum executionem, certus iam de illius voluntate?

Iuuabit etiam si generosum inferiori animum induat, illumque ad magna obfirmet, indignumque viro ac Religioso esse cogitet metu compelli, vt pudeat illum feruili ingenij, & indignetur ad mancipij nomen, maioremque se statuat, quam vt vincatur à metu: quin adeò fortium pugnantium exemplo, antea in media arena generosam euomat animam, quam timori locum tribuat.

Quòd si quis imperata amet, tanquam vberem materiam cælo coronandam, tanquam

quam fecundā messem horreo Dominico inferendam, discatque non imperantem intueri, variis fors affectibus obnoxium, sed promissa obsequentibus præmia; non erit difficile, metu seposito, æternorum amore alacri mente ad imperata decurrere, certus de remuneratione, certus de præmio, amabitque imperia à quocunque ore dictata, felici æternitate commensuranda.

CAPVT VII.

Excusationes.

Non postremum in Religione malorum, cum imperata à Superioribus, quasi obiecto clipeo, excutimus. palam & in os resistere verecundia prohibet, via excogitatur qua sine rubore liceat. valetudinem accusamus, virium tenuitatem, morbum etiam languoremque; mentimur. verbo, posse negamus, nimirum quia nolumus non possumus: ut nolle non posse sit. eneruandæ obedientiæ certissima regula. arbitreris tanquam nouacula aut securi iugulum illius præscindi: ita duobus verbis, Non possum, robur illius omne subruitur. Neque potest grauius quidquam Superiori-